

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
W WARSZAWIE**

RWA-59/5/03/GM

Warszawa, dn. 26 lutego 2004 r.

DECYZJA nr RWA – 6/2004

Na podstawie art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz. U. z 2003 r. Nr 86, poz. 804 ze zm.) oraz stosownie do art. 28 ust. 6 tej ustawy i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 18 poz. 172 ze zm.)

– w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

odmawia się wszczęcia postępowania antymonopolowego na wniosek Pana Stanisława Osieckiego, prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Zakład Usług Wielobranżowych Stanisław Osiecki w Opolu, w sprawie uznania za praktyki ograniczające konkurencję określone w art. 5 i 8 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów działań podejmowanych przez Pana Wojciecha Nawrota, prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Zakład Osuszania Budowli „Aktywator” w Warszawie, w związku z udostępnianiem technologii osuszania obiektów (budynków i budowli) metodą iniekcji krystalicznej przy użyciu środka iniekcyjnego „Aktywator” – i nakazania ich zaniechania.

UZASADNIENIE

Do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury w Warszawie wpłynął wniosek Pana Stanisława Osieckiego, prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Zakład Usług Wielobranżowych Stanisław Osiecki w Opolu (dalej: Wnioskodawca) o wszczęcie postępowania antymonopolowego w sprawie stosowania praktyk ograniczających konkurencję przez Pana Wojciecha Nawrota z Warszawy – właściciela patentów dotyczących metody osuszania zawilgoconych budowli metodą iniekcji krystalicznej oraz jedyne go producenta środka iniekcyjnego „Aktywator”, który prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą Zakład Osuszania Budowli „Aktywator” w Warszawie.

Opatentowana przez Pana Wojciecha Nawrota technologia osuszania obiektów polega na „iniekcyjnym wprowadzaniu do wnętrza materiału porowatego mieszaniny aktywatora z cementem portlandzkim. (...) Do jej stosowania niezbędny jest środek iniekcyjny „Aktywator”, stanowiący również przedmiot ochrony patentowej (por.: pismo Wnioskodawcy z dnia 26 lipca 2003 r., s. 2).

Zdaniem Wnioskodawcy, który prowadzi działalność polegającą na osuszaniu obiektów (budynków i budowli), do skutecznego konkurowania na tym rynku niezbędne jest

dysponowanie ww. technologią iniekcji krystalicznej.

Wprawdzie obok metody iniekcji krystalicznej w Polsce dostępne są również technologie osuszania budynków firm Epasit, Deitermann, Schomburg oraz Izomur. Jednakże metodę Pana Wojciecha Nawrota odróżnia od pozostałych niższa cena środka iniekcyjnego. Cena 1 m² najtańszego z porównywanych środków iniekcyjnych jest o 235%, a najdroższego – aż o ponad 900% wyższa od ceny 1 m² środka iniekcyjnego „Aktywator” (pismo Wnioskodawcy z dnia 26 lipca 2003 r., s. 4).

Zdaniem Wnioskodawcy pozostałe metody osuszania obiektów nie są także równie skuteczne, co technologia opatentowana przez Pana Wojciecha Nawrota. Różnią się one też „łatwością zastosowania, zdrowotnością dla klienta (atest higieniczny) oraz trwałością w czasie izolacji po jej wykonaniu. Biorąc to pod uwagę metoda iniekcji krystalicznej w odróżnieniu od pozostałych metod jest całkowicie czysta ekologicznie. Posiada atest PZH bez ograniczeń higienicznych” (pismo Wnioskodawcy z dnia 26 lipca 2003 r., s. 2). O wyjątkowości metody iniekcji krystalicznej na tle pozostałych technologii osuszania obiektów ma również świadczyć brak ograniczeń w jej stosowaniu w zależności od wysokości zwilgocenia ściany, podczas gdy inne technologie stosować można „tylko do ok. 8-12% wilgotności masowej muru” (pismo Wnioskodawcy z dnia 26 lipca 2003 r., s. 3). Tym samym nie istnieją – według Wnioskodawcy – technologie osuszania obiektów porównywalne do metody iniekcji krystalicznej.

Niezależnie od powyższego Wnioskodawca podkreślił, iż omawiana technologia posiada ok. 70% udział w polskim rynku osuszania obiektów (pismo Wnioskodawcy z dnia 26 lipca 2003 r., s. 3).

Wnioskodawca zawarł w 1988 r. z Panem Wojciechem Nawrotem umowę licencyjną na stosowanie na terenie Polski opatentowanej przez niego technologii osuszania zawilgoconych budowli metodą iniekcji krystalicznej. W 1999 r. Pan Wojciech Nawrot udzielił Wnioskodawcy uprawnienia do wyłącznego stosowania metody iniekcji krystalicznej na terenie Niemiec na okres 5 lat, tj. do października 2004 r.

W roku 2001 Pan Wojciech Nawrot udzielił – bez informowania o tym Wnioskodawcy – licencji na stosowanie metody iniekcji krystalicznej na terenie Niemiec spółce F.I.T. GmbH z siedzibą w Berlinie (Niemcy), której udziałowcem od 2000 r. był Wnioskodawca.

W maju 2002 r. Wnioskodawca założył spółkę Eco Kristall GmbH z siedzibą w Eberswalde (Niemcy), która miała prowadzić działalność z wykorzystaniem metody iniekcji krystalicznej. Jednakże w czerwcu 2002 r. Pan Wojciech Nawrot wydał oświadczenie, iż spółka Eco Kristall GmbH działa bezprawnie. Na tej podstawie spółka F.I.T. złożyła w sądzie pozew o zakazanie spółce Eco Kristall GmbH działalności.

Spółki zawarły przed sądem we Frankfurcie nad Menem ugodę. Jednakże Pan Wojciech Nawrot wydał oświadczenie, w którym – jak podnosi Wnioskodawca – „w sposób bezprawny próbuje odebrać przyznane [Wnioskodawcy] wcześniej prawa na wyłączne stosowanie metody iniekcji krystalicznej na terenie Niemiec (...). W oświadczeniu tym *de facto* ruguje obie sądzące się firmy z rynku i powołuje swoją firmę” (pismo Wnioskodawcy z dnia 7 czerwca 2003 r., s. 2).

Wnioskodawca podniósł, iż zawarta z Panem Wojciechem Nawrotem w 1988 r. umowa licencyjna zobowiązuje licencjodawcę do każdorazowej realizacji zamówień Wnioskodawcy. Tymczasem Pan Wojciech Nawrot odmawia mu obecnie dostarczania środka iniekcyjnego „Aktywator” (pismo Wnioskodawcy z dnia 7 czerwca 2003 r., s. 2-3). A w dniu 13 kwietnia 2003 r. poinformował Wnioskodawcę, iż cofa udzieloną mu licencję na stosowanie technologii iniekcji krystalicznej osuszania budowli wraz z aneksami do niej (załącznik do pisma Wnioskodawcy z dnia 11 czerwca 2003 r.).

Wnioskodawca uznał ww. oświadczenie Pana Wojciecha Nawrota o cofnięciu licencji

za nieskuteczne i nierodzące żadnych skutków prawnych (pismo Wnioskodawcy do Pana Wojciecha Nawrota z dnia 23 kwietnia 2003 r. – załącznik do pisma Wnioskodawcy z dnia 11 czerwca 2003 r.) i nadal zwracał się do niego o dostawę środka iniekcyjnego „Aktywator”.

W dniu 7 czerwca 2003 r. Pan Wojciech Nawrot odmówił dostarczenia na prośbę Wnioskodawcy kolejnej partii środka „Aktywator”, podkreślając, iż cofnięcie licencji na jego używanie jest trwałe i ostateczne. Uzależnił jednocześnie przesłanie środka „Aktywator” na realizację zaległego zlecenia w Polsce od podania przez Wnioskodawcę dokładnego adresu zleconej pracy do osuszania (pismo Wnioskodawcy z dnia 11 czerwca 2003 r.).

Wnioskodawca odmówił przekazania panu Wojciechowi Nawrotowi wymaganych przez niego informacji, stanowiących tajemnicę przedsiębiorstwa Wnioskodawcy. W związku z tym Pan Wojciech Nawrot stwierdził, iż żądanie przekazania tych informacji wynika z obowiązujących przepisów prawa budowlanego, tj. ustawy – Prawo budowlane, a także rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 5 sierpnia 1998 r. w sprawie aprobat i kryteriów technicznych oraz jednostkowego stosowania wyrobów budowlanych (Dz. U. Nr 107, poz. 679 ze zm.). Wymaganie przekazania przez Wnioskodawcę informacji o adresie zleconej Wnioskodawcy pracy do osuszania miało również na celu zabezpieczenie licencjodawcy przed odstąpieniem przez licencjobiorców środka „Aktywator” innym wykonawcom (por.: pismo Pana Wojciecha Nawrota do Wnioskodawcy z dnia 7 czerwca 2003 r. – załącznik do pisma Wnioskodawcy z dnia 11 czerwca 2003 r.).

Wnioskodawca uważa opisane powyżej działania Pana Wojciecha Nawrota za bezprawne nadużycie posiadanej przez niego pozycji rynkowej. Jest on bowiem jedynym producentem środka iniekcyjnego „Aktywator”, który jest niezbędny do wykonywania prac osuszeniowych przy wykorzystaniu metody iniekcji krystalicznej. We wniosku o wszczęcie postępowania antymonopolowego Wnioskodawca zarzucił Panu Wojciechowi Nawrotowi:

1. naruszenie **art. 5 ust. 1 pkt 2** oraz **art. 8 ust. 2 pkt 2** ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez odmowę sprzedaży środka iniekcyjnego „Aktywator” (pismo Wnioskodawcy z dnia 7 czerwca 2003 r.);
2. naruszenie **art. 5 ust. 1 pkt 2 i 6** ww. ustawy, poprzez wydanie oświadczenia z informacją, iż spółka Eco Kristall GmbH w Eberswalde (Niemcy) działa bezprawnie. W ten sposób umożliwił złożenie pozwu sądowego przeciwko Eco Kristall przez spółkę F.I.T. GmbH w Berlinie (Niemcy) (pismo Wnioskodawcy z dnia 7 czerwca 2003 r.);
3. naruszenie **art. 5 ust. 1 pkt 2 i 6** oraz **art. 8 ust. 2 pkt 6** ww. ustawy polegające na wykorzystaniu okoliczności, iż spółki Eco Kristall GmbH oraz F.I.T. GmbH chciały zawrzeć ugodę sądową, poprzez wydanie oświadczenia, w którym w sposób bezprawny próbuje odebrać przyznane Wnioskodawcy prawa stosowania iniekcji krystalicznej za granicą oraz wyłączność na stosowanie tej metody osuszania na terenie Niemiec. Zdaniem Wnioskodawcy Pan Wojciech Nawrot dążył w ten sposób do eliminacji Wnioskodawcy z rynku oraz narzucenia mu uciążliwych warunków umów, gdyż w opisanej sytuacji Wnioskodawca był zmuszony do „starania się o zawarcie innej umowy na dokładnie nieznanych warunkach” (pismo Wnioskodawcy z dnia 7 czerwca 2003 r.);
4. naruszenie **art. 5 ust. 1 pkt 6** ww. ustawy poprzez usiłowanie w dniu 13 kwietnia 2003 r. wypowiedzenia Wnioskodawcy umowy licencyjnej z 1988 r. (pismo Wnioskodawcy z dnia 11 czerwca 2003 r.);
5. naruszenie **art. 5 ust. 1 pkt 5** oraz **art. 8 ust. 2 pkt 4** ww. ustawy, poprzez odmowę sprzedaży środka „Aktywator” oraz uzależnienie dokonania tej sprzedaży od dostarczenia danych stanowiących tajemnicę handlową Wnioskodawcy.

Wnioskodawca został wezwany do uzupełnienia wniosku o wszczęcie postępowania antymonopolowego oraz do ponownego rozważenia zasadności wniosku o wszczęcie postępowania antymonopolowego w zakresie, w jakim dotyczy on zarzutu zawarcia porozumienia ograniczającego konkurencję.

Prowadząca postępowanie wyjaśniające Delegatura UOKiK w Warszawie zwróciła uwagę Wnioskodawcy, iż we wniosku o wszczęcie postępowania antymonopolowego zarzucił Panu Wojciechowi Nawrotowi naruszenie: **(a)** art. 5 ust. 1 pkt 2 oraz art. 8 ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, poprzez odmowę sprzedaży środka iniekcyjnego „Aktywator”, **(b)** art. 5 ust. 1 pkt 2 i 6 tej ustawy, poprzez wydanie oświadczenia o cofnięciu Wnioskodawcy licencji na stosowanie opatentowanej przez niego technologii osuszania; **(c)** art. 5 ust. 1 pkt 2 i 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez wydanie oświadczenia, iż utworzona przez Wnioskodawcę spółka Eco Kristall GmbH z siedzibą w Eberswalde (Niemcy) działa bezprawnie – co w ocenie Wnioskodawcy umożliwiło złożenie

pozwu przeciwko tej spółce i spowodowało ograniczenie jej dostępu do rynku. Art. 5 ww. ustawy, na którym Wnioskodawca oparł powyższe zarzuty, zakazuje porozumień, których celem lub skutkiem jest wyeliminowanie, ograniczenie lub naruszenie w inny sposób konkurencji na rynku właściwym. Istotą praktyk z art. 5 niniejszej ustawy jest więc uzgodnione działanie co najmniej dwóch przedsiębiorców, które w intencji tych przedsiębiorców ma skutkować bądź skutkuje zniekształceniem warunków konkurencji na niekorzyść pozostałych uczestników gry rynkowej. Tymczasem wszystkie wymienione wyżej działania Pana Wojciecha Nawrota miały niewątpliwie wyłącznie i n d y w i d u a l n y charakter – tym samym nie mogą być oceniane w aspekcie naruszenia art. 5 ww. ustawy (pismo UOKiK z dnia 16 lipca 2003 r.).

Wnioskodawca podtrzymał ww. zarzuty formułowane pod adresem Pana Wojciecha Nawrota. Zdaniem Wnioskodawcy Pan Wojciech Nawroty działał w porozumieniu z Panem Przemysławem Nazarczukiem, zarządzającym spółką F.I.T. (pismo Wnioskodawcy z dnia 26 lipca 2003 r., s. 4-6).

Pismem z dnia 5 sierpnia 2003 r. Wnioskodawca został wezwany do dalszego uzupełnienia wniosku o wszczęcie postępowania antymonopolowego, co Wnioskodawca uczynił w dniu 12 sierpnia 2003 r. oraz w dniu 27 sierpnia 2003 r.

Zgodnie z art. 85 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, przed wydaniem postanowienia o wszczęciu lub decyzji o odmowie wszczęcia postępowania antymonopolowego Prezes Urzędu może przeprowadzić postępowanie wyjaśniające, o którym mowa w art. 43, mające na celu uzyskanie dodatkowych informacji niezbędnych do rozstrzygnięcia o wszczęciu lub odmowie wszczęcia postępowania antymonopolowego.

Ponieważ ani z wniosku o wszczęcie postępowania, ani z załączonych do niego dokumentów nie wynikało w sposób jednoznaczny, że poprzez działania podejmowane przez Pana Wojciecha Nawrota w związku z udostępnianiem technologii osuszania obiektów (budynków i budowli) metodą iniekcji krystalicznej przy użyciu środka iniekcyjnego „Aktywator” nastąpiło naruszenie przepisów ustawy uzasadniające wszczęcie postępowania antymonopolowego, Prezes Urzędu wszczął w dniu 20 października 2003 r. postępowanie wyjaśniające.

W ramach postępowania wyjaśniającego Prezes Urzędu uzyskał od Pana Wojciecha Nawrota i od Wnioskodawcy wyjaśnienia, informacje i dokumenty pozwalające na dokonanie jednoznacznej i ostatecznej oceny, czy w przedmiotowej sprawie istnieją podstawy

wystarczające do wszczęcia postępowania antymonopolowego.

Postanowieniem Prezesa Urzędu z dnia 11 lutego 2004 r., ww. postępowanie wyjaśniające zostało zamknięte.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił, co następuje.

Zawarte we wniosku o wszczęcie postępowania antymonopolowego zarzuty Wnioskodawcy dotyczą działań podejmowanych Pana Wojciecha Nawrota wobec Wnioskodawcy w związku z wykonywaniem umowy licencyjnej na stosowanie opatentowanej przez Pana Wojciecha Nawrota technologii osuszania zawilgoconych budowli metodą iniekcji krystalicznej. Powołując się na art. 5 i 8 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Wnioskodawca kwestionuje zgodność z prawem rozwiązania łączącej tych przedsiębiorców umowy, odmowy sprzedaży przez Pana Wojciecha Nawrota środka iniekcyjnego „Aktywator”, narzucenia uciążliwych warunków umów, a także wydanie oświadczenia o bezprawności działania spółki Wnioskodawcy.

W oparciu o materiał dowodowy przekazany przez Wnioskodawcę oraz zebrany w toku postępowania wyjaśniającego, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił, iż Pan Wojciech Nawrot prowadzi działalność gospodarczą i jest wpisany do ewidencji działalności gospodarczej (zał. nr 1 do pisma pana Wojciecha Nawrota z dnia 5 października 2003 r.). Pan Wojciech Nawrot jest autorem m.in. patentu na wynalazek: sposób osuszania budowli metodą iniekcji krystalicznej (załącznik nr 2 do pisma Pana Wojciecha Nawrota z dnia 5 października 2003 r.). Pan Wojciech Nawrot prowadzi działalność gospodarczą polegającą na eksploatacji opatentowanej przez niego technologii, pod nazwą Zakład Osuszania Budowli „Aktywator” w Warszawie. Swoją technologię osuszania obiektów Pan Wojciech Nawrot udostępnia, na podstawie umów licencyjnych, przedsiębiorcom prowadzącym działalność w zakresie osuszania obiektów.

Wnioskodawca zawarł w 1988 r. ze skarżonym przez niego Panem Wojciechem Nawrotem umowę licencyjną na stosowanie na terenie Polski technologii osuszania zawilgoconych budowli metodą iniekcji krystalicznej. W 1999 r. Pan Wojciech Nawrot udzielił Wnioskodawcy uprawnienia do wyłącznego stosowania metody iniekcji krystalicznej na terenie Niemiec na okres 5 lat, tj. do października 2004 r.

W dniu 13 kwietnia 2003 r. Pan Wojciech Nawrot poinformował Wnioskodawcę, iż cofa udzieloną mu licencję na stosowanie technologii iniekcji krystalicznej osuszania budowli wraz z aneksami do niej. W uzasadnieniu poinformował, iż utracił zaufanie do działań Wnioskodawcy związanych ze stosowaniem technologii iniekcji krystalicznej. Pan Wojciech Nawrot negatywnie ocenił też fakt udostępnianie przez Wnioskodawcę ww. technologii innym podmiotom nieupoważnionym do jej stosowania. Wnioskodawcy nie zostało bowiem udzielone upoważnienie do udostępniania środka „Aktywator” innym podmiotom. Zgodnie z zawartą umową licencyjną zostało to zastrzeżone jako wyłączne prawo producenta (§ 3 i 6 ww. umowy). Innym niedopuszczalnym faktem było przyzwalanie na używanie nazwy „iniekcja krystaliczna” w przypadku zastosowania innych technologii (załącznik do pisma Wnioskodawcy z dnia 11 czerwca 2003 r.).

Uznawszy ww. oświadczenie za nieskuteczne i nierodzące żadnych skutków prawnych, Wnioskodawca nadal zwracał się do pana Wojciecha Nawrota o dostawę środka iniekcyjnego „Aktywator” (pismo Wnioskodawcy do Pana Wojciecha Nawrota z dnia 23 kwietnia 2003 r. – załącznik do pisma Wnioskodawcy z dnia 11 czerwca 2003 r.). Spotkało się to jednak

z odmową ze strony Pana Wojciecha Nawrota, który dostarczenie środka iniekcyjnego „Aktywator” uzależnił od podania dokładnego adresu zleconej pracy do osuszania (pismo Wnioskodawcy z dnia 11 czerwca 2003 r.). Wnioskodawca odmówił przekazania panu Wojciechowi Nawrotowi wymaganych przez niego informacji, stanowiących tajemnicę przedsiębiorstwa Wnioskodawcy.

W związku z prowadzonym postępowaniem wyjaśniającym Pan Wojciech Nawrot ustosunkował się do informacji zawartych we wniosku o wszczęcie postępowania antymonopolowego w związku z podejrzeniem stosowania przez niego praktyk ograniczających konkurencję.

Pan Wojciech Nawrot podkreślił, iż opatentowana przez niego technologia osuszania obiektów ma wiele substytutów tak na krajowym, jak i na zagranicznym rynku. Wśród metod iniekcyjnych wyróżnić można metody wykorzystujące iniektory organiczne (na przykład silikonowe w rozpuszczalnikach organicznych bądź wodnych), oraz iniektory na bazie nieorganicznej (jak na przykład metoda iniekcji krystalicznej). Ostatnio pojawiają się natomiast metody o mieszanych iniektach organiczno-nieorganicznych. Jeszcze inną grupę stanowią technologie osuszania posilujące się zwiększonym ciśnieniem podania iniektu w odróżnieniu do metod grawitacyjnie iniektujących mury. Grupą zupełnie niepodobną do wyżej opisanych sposobów osuszania są metody nieposługujące się w ogóle iniektami, np. metody elektroosmotyczne, elektrofizyczne lub technologie stosujące wkładki metalowe wciskane pod ciśnieniem w mury.

Zdaniem Pana Wojciecha Nawrota wśród stosowanych technologii jest wiele podobieństw formalnych, ale każda z metod jest niepowtarzalna i unikalna. W większości z nich najistotniejszą cechą odróżniającą jest sam środek iniekcyjny, który produkowany jest w specjalnych nieujawnianych do powszechnej wiadomości warunkach. W jego ocenie nie może być mowy o identyczności ww. metod. Jednakże niewątpliwie można znaleźć metody zbliżone do siebie pod względem merytorycznym i ekonomicznym (pismo Pana Wojciecha Nawrota z dnia 5 listopada 2003 r., s. 2-3).

Zdaniem Pana Wojciecha Nawrota wobec wielości stosowanych obecnie metod osuszania, udział technologii iniekcji krystalicznej na rynku udostępniania technologii osuszania obiektów należy ocenić na ok. 15% (pismo Pana Wojciecha Nawrota z dnia 5 listopada 2003 r., s. 3-4).

Wnioskodawca kwestionuje powyższe stanowisko. W jego opinii opatentowana przez Pana Wojciecha Nawrota metoda iniekcji krystalicznej posiada ok. 70% udziału w rynku udostępniania technologii osuszania obiektów na terenie Polski. Takie informacje zostały również zamieszczone na stronie internetowej firmy F.I.T. w Niemczech (pismo Wnioskodawcy z dnia 30 grudnia 2003 r., s. 3).

Ustosunkowując się do zarzutów Wnioskodawcy, iż cofnięcie w dniu 13 kwietnia 2003 r. udzielonej mu licencji na stosowanie technologii iniekcji krystalicznej było bezprawne, pismem z dnia 5 listopada 2003 r., Pan Wojciech Nawrot poinformował, iż w jego ocenie pozbawienie Wnioskodawcy praw licencyjnych było uzasadnione z uwagi na podejmowane przez niego działania przekraczające – w ocenie pana Wojciecha Nawrota – zakres udzielonej mu licencji na stosowanie technologii iniekcji krystalicznej.

Zdaniem Pana Wojciecha Nawrota, Wnioskodawca bez upoważnienia odsprzedawał podmiotom trzecim środek iniekcyjny „Aktywator”. Umożliwiało to stosowanie tej technologii przez firmy nieupoważnione do tego przez właściciela patentu. Będąc jeszcze licencjodawcą ww. technologii Wnioskodawca udostępnił listę referencyjną obiektów osuszonych technologią iniekcji krystalicznej firmie Ventus z Opola, która użyła jej do reklamowania konkurencyjnej technologii Hydroblokker.

Pan Wojciech Nawrot poinformował, iż będąc udziałowcem i pracownikiem spółki F.I.T. w Niemczech, Wnioskodawca nie zapewnił należytej jakości wykonywanych prac izolacyjnych przy użyciu metody iniekcji krystalicznej, co zaowocowało reklamacjami ze strony inwestorów niemieckich. Takie działanie naraziło pana Wojciecha Nawrota na koszty związane z koniecznością uwzględnienia reklamacji oraz negatywnie wpłynęło na wizerunek technologii na rynku niemieckim. Było to więc, zdaniem Pana Wojciecha Nawrota, działanie na szkodę technologii iniekcji krystalicznej. Na decyzji o odebraniu Wnioskodawcy licencji na korzystanie z technologii iniekcji krystalicznej zaważyła również okoliczność, iż – zdaniem Pana Wojciecha Nawrota – Wnioskodawca utrudniał mu uzyskanie patentu europejskiego w Europejskim Biurze Patentów w Monachium, przedkładając argumentację mającą na celu oddalenie wniosku patentowego (pismo Pana Wojciecha Nawrota z dnia 5 listopada 2003 r., s. 1-2).

Pan Wojciech Nawrot zwrócił również uwagę na okoliczność, iż – wbrew posiadanym przez niego wcześniej informacjom – patent nr P 266829 na technologię osuszania metoda iniekcji krystalicznej, którego dotyczyła umowa licencyjna z Wnioskodawcą, wygasł w dniu 15 lipca 2002 r. (pismo Pana Wojciecha Nawrota z dnia 6 stycznia 2004 r., s. 2).

Pan Wojciech Nawrot ustosunkował się do zarzutu uzależnienia sprzedaży środka iniekcyjnego „Aktywator” od dostarczenia adresów prowadzonych przez Wnioskodawcę prac osuszeniowych metodą iniekcji krystalicznej. W jego ocenie opisane wyżej działanie wynika w szczególności z przepisów rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 5 sierpnia 1998 r. (Dz. U. Nr 107, poz. 679 ze zm.) w sprawie aprobat i kryteriów technicznych oraz jednostkowego stosowania wyrobów budowlanych (pismo Pana Wojciecha Nawrota do Wnioskodawcy z dnia 7 czerwca 2003 r. – załącznik do pisma Wnioskodawcy z dnia 11 czerwca 2003 r.).

Jak poinformował Pan Wojciech Nawrot, zgodnie z przepisami prawa budowlanego „zamiast tzw. świadectw do stosowania w budownictwie wydaje się aprobaty materiałowe lub oświadczenie dostawcy o zgodności wyrobu z indywidualną dokumentacją techniczną (nazwa i adres budowy, dla której wyrób budowlany jest przeznaczony). Ponadto wyroby przeznaczone do indywidualnego stosowania nie występują w wolnym obrocie handlowym i jako takie w myśl prawa budowlanego nie podlegają aprobacji przez odpowiednie instytucje wskazane w przepisach wykonawczych”. Zdaniem Pana Wojciecha Nawrota powyższe okoliczności dotyczą również opatentowanego przez niego środka materiału Aktywator (pismo Pana Wojciecha Nawrota z dnia 5 listopada 2003 r., s. 4).

W związku z tym Pan Wojciech Nawrot wymaga od kontrahentów, którym udostępnia opatentowaną technologię osuszania i sprzedaje środek iniekcyjny „Aktywator”, dostarczenia danych odnośnie miejsc wykonania prac osuszeniowych prowadzonych metodą iniekcji krystalicznej (adres tych obiektów, informacje techniczne o obiekcie, np. o wieku budynku, rodzaj materiału, z jakiego jest wykonany, stopień zawilgocenia i zasolenia, sposób użytkowania budynku i innych). Dane te pomagają w optymalizacji składu i receptury środka iniekcyjnego w celu uzyskania optymalnych dla danego budynku efektów osuszeniowych (por.: pismo Pana Wojciecha Nawrota z dnia 6 stycznia 2004 r., s. 2).

Powyższe dane licencjodawcy przekazują przy zamawianiu środka iniekcyjnego. Na tej podstawie otrzymują stosowne oświadczenie o zgodności z indywidualnym zastosowaniem. Reguluje to ww. rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji (pismo Pana Wojciecha Nawrota z dnia 5 listopada 2003 r., ad. 12 lit. a). Licencjodawcy nie mają możliwości zwolnienia się z powyższego obowiązku. Pan Wojciech Nawrot oświadczył, iż nie udziela zwolnień w tym względzie, gdyż „nie ma do tego prawa, a [przepisy prawa] nie przewidują takich możliwości” (pisma Pana Wojciecha Nawrota z dnia 5 listopada 2003 r., ad. 12 oraz z dnia 6 stycznia 2004 r., s. 1).

Pan Wojciech Nawrot ustosunkował się do twierdzeń Wnioskodawcy, iż na każdym osuszonym obiekcie stosuje ten sam środek iniekcyjny oraz wykonuje te same czynności niezależnie od jego wieku, konstrukcji i rodzaju materiału budowlanego, z jakiego był wykonany. W ocenie Wnioskodawcy nie było intencją ustawodawcy stosowanie powoływanych przez Pana Wojciecha Nawrotą przepisów do wyrobu budowlanego podczas jego masowego użycia w skali kilkunastu tysięcy obiektów. Wnioskodawca zakwestionował nie tylko zasadność, ale i techniczną możliwość i opłacalność uzgadniania lub sporządzania z projektantem osuszanego obiektu indywidualnej dokumentacji technicznej tego obiektu (pismo Wnioskodawcy z dnia 3 listopada 2003 r., s. 1-2).

W odpowiedzi Pan Wojciech Nawrot podkreślił, iż wbrew informacjom Wnioskodawcy nie istnieje tylko jeden rodzaj środka iniekcyjnego „Aktywator”. W obrocie jest ponad dwadzieścia jego wersji recepturowych, dostosowanych do indywidualnych wymagań budowlanych. Na potwierdzenie Pan Wojciech Nawrot przedstawił publikację Warszawskiego Centrum Postępu Techniczno-Organizacyjnego Budownictwa WACETOB w Warszawie pt.: Ceny, normowanie i kosztorysowanie robót budowlanych. Zeszyt 10”. Z informacji w niej zawartych wynika, iż skład aktywatora uzależniony jest od rodzaju materiału osuszeniowego muru oraz od jego zasolenia (załącznik nr 2 do pisma Pana Wojciecha Nawrotą z dnia 6 stycznia 2004 r., s. 49).

Zdaniem Pana Wojciecha Nawrotą nie istnieje, poruszony przez Wnioskodawcę, problem kłopotów organizacyjnych związanych ze zbieraniem danych o osuszonych obiektach. Zbieranie tych informacji odbywa się przy pomocy odpowiedniej „bazy merytorycznej i statystycznej”, oraz poprzez kontakty z licencjobiorcami, co umożliwia przygotowanie właściwego środka iniekcyjnego dla danego obiektu (pismo Pana Wojciecha Nawrotą z dnia 6 stycznia 2004 r., s. 2).

Niezależnie od powyższego, Pan Wojciech Nawrot stwierdził również, iż doświadczeni i uznani licencjobiorcy, tacy jak Wnioskodawca, „nie byli zbyt przyciskani przez nadzór budowlany od strony wymienionych wymagań (...) Jeśli inspektor nadzoru nie żądał stosownych dokumentów, to i licencjobiorcy nie zwracali się o nie” (pismo Pana Wojciecha Nawrotą z dnia 5 listopada 2003 r., ad. 12 lit. d).

Zdaniem Pana Wojciecha Nawrotą, twierdzenie Wnioskodawcy, iż od licencjobiorców technologii iniekcji krystalicznej nie były dotąd wymagane informacje adresowe odnośnie obiektów, gdzie prowadzą prace osuszeniowe, może wynikać z faktu, iż w okresie minionych dwóch lat Wnioskodawca nie wykonywał prac osuszających metodą iniekcji krystalicznej w kraju, tylko w Niemczech – gdzie rzeczywiście informacje takie nie są wymagane. Obowiązek dostarczania ww. informacji wynika bowiem wyłącznie z przepisów prawa polskiego, tj. z powoływanego wyżej wielokrotnie rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Zażądanie od Wnioskodawcy adresów wykonywanych prac osuszeniowych zbiegło się z uzasadnionym podejrzeniem, że zamierza on stosować technologię iniekcji krystalicznej poza granicami kraju, na co nie miał zgody licencjodawcy. Zdaniem Pana Wojciecha Nawrotą, odmowa Wnioskodawcy ujawnienia informacji o adresach wykonywanych prac osuszeniowych potwierdza przypuszczenia, że aktywator miał być zastosowany niezgodnie z przeznaczeniem (por.: pisma Pana Wojciecha Nawrotą z dnia 5 listopada 2003 r., s. 5 i z dnia 6 stycznia 2004 r., s. 2).

Pan Wojciech Nawrot podkreślił, iż „od początku funkcjonowania na rynku technologii iniekcji krystalicznej [jego] autorstwa przewinęła się spora liczba licencjobiorców – łącznie około 180. W tym roku przybyło ich trzynastu”. Jednakże „przypadek Pana Osieckiego jest odosobnionym i jedynym jak dotychczas przypadkiem pozbawienia uprawnień licencyjnych” (pismo Pana Wojciecha Nawrotą z dnia 5 listopada 2003 r., s. 5).

Wnioskodawca podtrzymał swoje zarzuty wobec Pana Wojciecha Nawrota. Wnioskodawca podkreślił, iż przedmiotem sporu jest niewykonywanie przez Pana Wojciecha Nawrota ważnej umowy licencyjnej. W jego ocenie Pan Wojciech Nawrot bezprawnie wypowiedział mu umowę licencyjną na korzystanie z technologii iniekcji krystalicznej. W opinii Wnioskodawcy, umowa licencyjna na korzystanie z tej technologii jest nadal ważna i to Pan Wojciech Nawrot „ma obowiązek udowodnić przed sądem cywilnym, dlaczego pragnie ją rozwiązać” (pismo Wnioskodawcy z dnia 30 grudnia 2003 r., s. 2). W ocenie Wnioskodawcy rozwiązanie przez Pana Wojciecha Nawrota ww. umowy licencyjnej było bezprawne i nierodzące skutków prawnych. Przedmiotem niniejszego sporu jest więc niewykonywanie przez Pana Wojciecha Nawrota ważnej umowy licencyjnej, a nie jej rozwiązanie (tamże, s. 2).

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje.

Wnioskodawca zarzuca Panu Wojciechowi Nawrotowi naruszenie zakazu stosowania praktyk ograniczających konkurencję: porozumień, których celem lub skutkiem jest wyeliminowanie, ograniczenie lub naruszenie w inny sposób konkurencji na rynku w sposób określony w art. 5 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz nadużywania pozycji dominującej w sposób określony w art. 8 ww. ustawy.

I.

Zdaniem Prezesa Urzędu informacje zebrane w toku prowadzonego postępowania wyjaśniającego wskazują jednoznacznie, iż w niniejszej sprawie brak jest naruszenia interesu publicznego. Wyklucza to możliwość jej rozstrzygnięcia w oparciu o przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w trybie decyzji administracyjnej Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów należy do dziedziny prawa publicznego, a prawo to ma na celu ochronę interesu ogólnospołecznego.

Zgodnie z treścią art. 1 ust. 1 tej ustawy, określa ona warunki rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasady podejmowane w interesie publicznym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów. W czasie postępowania i przy wydawaniu decyzji Prezes Urzędu jest tym samym rzecznikiem interesu publicznego. Wynika to również z jego zadań w strukturze administracji publicznej – m.in. z art. 7 k.p.a. Decyzja administracyjna może bowiem dotyczyć nie tylko stron, lecz jej skutki mogą rozciągać się także na inne osoby – osoby fizyczne, jednostki organizacyjne (B. Adamiak, J. Borkowski: Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz, Warszawa 1996, s. 57).

W rozstrzyganych przez Prezesa Urzędu postępowaniach zasadnym jest zatem ustalenie, czy nastąpiło naruszenie interesu publicznoprawnego, który wymaga ochrony. Przepisy ustawy znajdują zastosowanie wówczas, gdy zagrożony lub naruszony był interes publiczny, polegający na zapewnieniu właściwych warunków funkcjonowania rynku gospodarczego.

Interes publiczny w postępowaniu administracyjnym nie jest pojęciem jednolitym i stałym. Publicznoprawny charakter ustawy oznacza, że nie wszystkie zachowania przedsiębiorców i ich związków, nawet formalnie podlegające literze prawa, uzasadniają uruchomienie przewidzianych przez nią instrumentów. Powinno to następować tylko wówczas, gdy w następstwie zachowań naruszających ustawę zagrożony jest interes ogólnospołeczny. Naruszenie zaś tego interesu ma miejsce wówczas, gdy skutkami działań

sprzecznych z ustawą dotknięty jest szerszy krąg uczestników rynku, względnie gdy te działania wywołują na rynku inne niekorzystne zjawiska (wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 24 stycznia 1991 r., sygn. akt XV Ama 8/90; S. Gronowski: Ustawa antymonopolowa. Komentarz, Warszawa 1996, s. 1-2). Pojęcie naruszenia interesu publicznoprawnego nie może być jednak pojmowane w sposób mechaniczny i oceniane ilościowo.

Jak podkreśla się w orzecznictwie antymonopolowym, ustawa antymonopolowa nie jest jedynym aktem normatywnym ukierunkowanym na przeciwdziałanie nadużyciom przez podmioty gospodarcze swych praw podmiotowych przy zawieraniu i wykonywaniu umów. Niezależnie bowiem od trybu i orzekania o konsekwencjach praktyk monopolistycznych, przewidzianego w ustawie antymonopolowej, stwierdzenie konsekwencji nieważności w całości i w części, może nastąpić w sprawie między stronami tej umowy, jako przesłanka rozstrzygnięcia o roszczeniu z niej wynikającym.” (wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 21 września 1994 r., sygn. akt. XVII Amr 21/94). Z kolei w wyroku z dnia 29 maja 2001 r. (sygn. akt. I CKN 1217/99), Sąd Najwyższy stwierdził, iż „ustawa antymonopolowa ma charakter publicznoprawny, zatem jej celem jest słuzenie interesom publicznym. Ingeruje, gdy w wyniku pewnych ogólnych zjawisk zagrożona jest sama instytucja konkurencji. Nie odnosi się to do roszczeń indywidualnych”.

Zawarty w ustawie zespół norm prawnych służy rozwojowi i ochronie wolnej konkurencji przed jej ograniczeniami mającymi swoje źródło w autonomii prywatnej. Prawo to wyznacza publicznoprawne granice swobody działalności gospodarczej i swobody umów w celu kreowania lub przestrzegania nieskrępowanego dokonywania wyborów gospodarczych na rynku przez jego uczestników (por. wyrok SN z dnia 7 lutego 2002 r., sygn. I CKN 1002/99). Prezes Urzędu sprawuje pieczę nad możliwością dokonywania swobodnych wyborów gospodarczych przez przedsiębiorców. Jako że ustawa antymonopolowa ma charakter publicznoprawny, ingeruje, gdy w wyniku pewnych ogólnych zjawisk zagrożona jest sama instytucja konkurencji. Prawo antymonopolowe zajmuje się zachowaniami ograniczającymi konkurencję, a więc godzącymi w swobodę konkurowania. Czym innym jest zaś praktyka godząca w uczciwość konkurowania, której ochrona następuje w drodze postępowania sądowego.

Celem ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie jest więc ochrona indywidualnego przedsiębiorcy. Indywidualne prawa podmiotowe uczestników obrotu gospodarczego podlegają ochronie w trybie dochodzenia roszczeń przed sądem powszechnym.

Z przedstawionego stanu faktycznego wynika, iż kwestionowane przez Wnioskodawcę działania Pana Wojciecha Nawrota nie dotyczą szerszego kręgu uczestników rynku. Źródło sporu w przedmiotowej sprawie stanowi wydanie przez Pana Wojciecha Nawrota oświadczenia o cofnięciu Wnioskodawcy licencji na wykorzystywanie jego technologii osuszania obiektów oraz związana z tym odmowa dalszego dostarczania środka iniekcyjnego „Aktywator”, również będącego przedmiotem patentu Pana Wojciecha Nawrota.

Z treści wniosku o wszczęcie postępowania antymonopolowego, a także z informacji przekazanych w postępowaniu wyjaśniającym przez Pana Wojciecha Nawrota wynika, iż jego pozostali kontrahenci nie zgłaszali zastrzeżeń podnoszonych przez Wnioskodawcę, wobec czego pozbawienie Wnioskodawcy licencji na korzystanie z technologii iniekcji krystalicznej należy uznać za przypadek odosobniony (pismo Pana Wojciecha Nawrota z dnia 5 listopada 2003 r., s. 5).

Jak dowodzi analiza zgromadzonego materiału dowodowego – niniejsza sprawa dotyczy wyłącznie indywidualnego sporu co do istnienia bądź nie stosunku prawnego między Wnioskodawcą a Panem Wojciechem Nawrotem. Wnioskodawca kwestionuje bowiem

zgodność z prawem wypowiedzenia przez Pana Wojciecha Nawrota umowy licencyjnej uprawniającej Wnioskodawcę do korzystania z technologii osuszania obiektów metodą iniekcji krystalicznej.

Na uwagę zasługuje, iż również Wnioskodawca podkreślał w toku postępowania wyjaśniającego, że przedmiotowa sprawa ma charakter indywidualnego sporu odnośnie niewykonywania przez Pana Wojciecha Nawrota ważnej umowy licencyjnej. Wnioskodawca podkreślił, iż przedmiotem sporu jest niewykonywanie przez Pana Wojciecha Nawrota ważnej umowy licencyjnej. W jego ocenie Pan Wojciech Nawrot bezprawnie wypowiedział mu umowę licencyjną na korzystanie z technologii iniekcji krystalicznej, która jest nadal ważna. Wnioskodawca podkreślał, iż o ważności zawartej przez niego z Panem Wojciechem Nawrotem umowy licencyjnej powinien zdecydować sąd powszechny (por.: pismo Wnioskodawcy z dnia 30 grudnia 2003 r., s. 2). (tamże, s. 2).

Mając charakter indywidualny, niniejsza sprawa nie podlega kognicji Prezesa Urzędu. W przypadku sporu co do obowiązywania umowy, rozstrzygnięcie należy do sądu powszechnego i może zapaść na drodze cywilnoprawnej. Natomiast ocena przez Prezesa Urzędu zachowania się podmiotu z punktu widzenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie obejmuje oceny, czy dokonywana przez podmiot czynność jest prawnie skuteczna, czy też nie. Ustawa ta dotyczy bowiem przypadków nadużycia przysługującego prawa dla ograniczenia konkurencji (wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 25 października 2000 r., sygn. akt XVII Ama 12/00).

Na marginesie należy w tym miejscu zauważyć, iż zgodnie z ustalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, naruszenie interesu publicznego wyjątkowo może odnosić się do działań wymierzonych w indywidualny podmiot.

Zastosowanie w takim przypadku instrumentów prawa antymonopolowego możliwe jest jednak tylko wówczas, gdy podmiot ten ma charakter podmiotu prawnego zbiorowego. Do takich podmiotów można przykładowo zaliczyć spółdzielnie mieszkaniową, lub gminę (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 sierpnia 2003 r., sygn. akt I CKN 523/01).

Nie ulega wątpliwości, iż przymiotu podmiotu prawnego zbiorowego nie ma Wnioskodawca, który jest osobą fizyczną, prowadzącą działalność gospodarczą. Potwierdza to prawidłowość rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie.

W świetle powyższych okoliczności, nie sposób dopatrzeć się w sprawie będącej przedmiotem wniosku o wszczęcie postępowania antymonopolowego, naruszenia interesu publicznego. Skutki skarżonych działań Pana Wojciecha Nawrota odnoszą się wyłącznie do Wnioskodawcy, nie dotykając szerszego kręgu uczestników rynku.

Przesądza to o braku możliwości domagania się ochrony prawnej na gruncie ustawy antymonopolowej. Art. 85 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów stanowi, że Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, odmówić wszczęcia postępowania antymonopolowego, jeżeli z zawartych we wniosku oraz posiadanych przez Prezesa Urzędu informacji wynika, że nie naruszono zakazów określonych w ww. ustawie.

Ze względu na cywilistyczny aspekt badanej sprawy nie należy, w opinii Prezesa Urzędu, wiązać przyczyn roszczeń Wnioskodawcy z posiadaną przez Pana Wojciecha Nawrota pozycją rynkową. Wobec powyższych okoliczności, wyłączających właściwość w niniejszej sprawie, Prezes Urzędu uznał, iż kwestia udziału rynkowego technologii osuszania autorstwa Pana Wojciecha Nawrota nie ma istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

II.

Należy dodatkowo zauważyć, iż co do zasady legalne jest pozostawienie przedsiębiorcy

swobody co do wyboru kontrahentów. Zasadą w prawie jest zagwarantowana swoboda podejmowania kluczowych decyzji gospodarczych, w tym dotyczących profilu i skali produkcji, czy wyboru kontrahentów i kierunków sprzedaży (E. Modzelewska-Wąchal: Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz, Warszawa 2002 r., s. 106). Ograniczenie takie nie znajduje usprawiedliwienia jedynie w wyjątkowych okolicznościach, na przykład gdy sytuacja rynkowa stwarza zagrożenie wypadnięcia odbiorcy z rynku (tamże, s. 106; B. Majewska-Jurczyk, Dominacja w polityce konkurencji Unii Europejskiej, Wrocław 1998 r., s. 69).

Wobec braku szerszej praktyki w polskim orzecznictwie antymonopolowym, dla oceny zarzutu Wnioskodawcy prawidłowe jest powołanie się na wspólnotowe orzecznictwo w sprawach konkurencji.

Wprawdzie Polska nie jest jeszcze członkiem Unii Europejskiej, jednakże już z art. 68 i art. 69 podpisanego w 1991 r. Układu Europejskiego ustanawiającego stowarzyszenie między Rzeczpospolitą Polską a Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi (Dz. U. z 1994 r. Nr 11, poz. 38), wynika obowiązek zapewnienia zgodności przyszłego polskiego ustawodawstwa z ustawodawstwem obowiązującym we Wspólnotach – tak w tworzonym ustawodawstwie, jak i w drodze wykładni obowiązujących przepisów prawa. Stanowisko takie zostało ugruntowane przez orzecznictwo Sądu Najwyższego, który w wyroku z 29 maja 2001 r. stwierdził, iż art. 68 i art. 69 zawartego przez Polskę ze Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi Układu Europejskiego „nakazuje Polsce zbliżanie istniejącego i przyszłego ustawodawstwa do ustawodawstwa istniejącego we Wspólnocie – również w dziedzinie dotyczącej ochrony konkurencji”. Obowiązek ten realizowany może być tak przez tworzone ustawodawstwo, jak i w drodze wykładni obowiązujących przepisów prawa (wyrok Sądu Najwyższego z 29 maja 2001 r., sygn. akt I CKN 1217/98).

Niniejsza sprawa dotyczy sporu między Wnioskodawcą a Panem Wojciechem Nawrotem odnośnie udostępniania technologii iniekcji krystalicznej i środka iniekcyjnego „Aktywator”, przy użyciu których Wnioskodawca prowadzi działalność gospodarczą.

Wobec tego należy zauważyć, iż zgodnie z orzecznictwem wspólnotowym wypracowanym na tle art. 81 i 82 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, odmowa udostępnienia przez uprawnionego innemu przedsiębiorcy instrumentów (licencji praw, infrastruktury itp.) do prowadzenia działalności gospodarczej na innym rynku jedynie w wyjątkowych okolicznościach może stanowić naruszenie reguł konkurencji – gdy może prowadzić do wykluczenia wszelkiej konkurencji na rynku, na jakim działa kontrahent, oraz gdy ww. instrumenty są niezbędne dla prowadzenia działalności na danym rynku i nie wchodzi w tym, zakresie w grę żadna rzeczywista lub potencjalna alternatywa.

W wyroku w połączonych sprawach C-241/91 P i C-242/91 P *RTE i ITP przeciwko Komisji*, Europejski Trybunał Sprawiedliwości uznał, iż działające na terenie Irlandii stacje telewizyjne posiadające pozycję dominującą na rynku nie mogły odmówić spółce Magill udzielenia informacji o swoich programach, powołując się na ich ochronę przez przepisy o prawie autorskim.

W omawianej sprawie Europejski Trybunał Sprawiedliwości wyraźnie zaznaczył, iż stwierdzenie faktu odmowy licencji praw wyłącznych zasadniczo nie determinuje nadużycia pozycji dominującej. Odmowę udzielenia licencji do praw własności intelektualnej można uznać za nadużycie pozycji dominującej w rozumieniu art. 82 TWE jedynie w związku z zaistnieniem „nadzwyczajnych okoliczności”, takich jak brak na rynku rzeczywistych lub potencjalnych substytutów dla przedmiotów praw, do których skarżony podmiot odmawia dostępu. Przy czym dostęp do przedmiotów praw wyłącznych musi być

niezbędny do prowadzenia działalności gospodarczej przez przedsiębiorcę, który w przypadku odmowy

nie jest w stanie konkurować i prowadzić działalności na danym rynku właściwym. Nie jest tym samym wystarczające, by dostęp do przedmiotów praw wyłącznych był niezbędny dla konkurencyjności jedynie określonego przedsiębiorstwa. Musi być on niezbędny dla każdego przedsiębiorcy, który rzeczywiście prowadzi, lub potencjalnie chciałby prowadzić działalność na danym rynku właściwym.

Podobnie Europejski Trybunał Sprawiedliwości orzekł w sprawie *Oscar Bronner przeciwko Mediaprint* (wyrok ETS z dnia 26 listopada 1998 r. w sprawie C-7/97). W postępowaniu o wydanie orzeczenia wstępnego Trybunał stwierdził, iż odmowa przez grupę wydawniczą Mediaprint udzielenia jej konkurentowi dostępu do swojej sieci dystrybucji bezpośredniej, przy pomocy której możliwe było dostarczenie czytelnikom gazet do domów we wczesnych godzinach rannych może stanowić przejaw nadużycia pozycji dominującej jedynie wówczas, gdy nie ma na rynku żadnej realnej lub potencjalnej alternatywy dla systemu dystrybucji prasy (brak możliwości duplikacji) a brak dostępu do systemu dystrybucji, będącego własnością Mediaprint, jest w stanie doprowadzić do wykluczenia wszelkiej konkurencji na rynku prasy codziennej. Nie można jednak stwierdzić naruszenia art. 82 TWE, jeśli istnieją inne sposoby dystrybucji prasy codziennej (sprzedaż na stoiskach sklepowych, przesyłki pocztowe).

Nie ulega wątpliwości, iż również w niniejszej sprawie nie wystąpiły okoliczności, wskazujące, by bez dostępu do technologii Pana Wojciecha Nawrota Wnioskodawca nie mógł prowadzić działalności w zakresie osuszania obiektów.

Ze zgodnych informacji Wnioskodawcy i Pana Wojciecha Nawrota wynika bowiem, iż na rynku udostępniania technologii osuszania obiektów działa wielu przedsiębiorców oferujących konkurencyjne metody osuszania.

Obok udostępnianej przez Pana Wojciecha Nawrota metody iniekcji krystalicznej, w Polsce dostępne są również technologie osuszania budynków firm Epasit, Deitermann, Schomburg oraz Izomur (pismo Wnioskodawcy z dnia 26 lipca 2003 r., s. 4). Wśród znanych mu metod osuszania Pan Wojciech Nawrot wymienił metody iniekcyjne (wśród których wyróżnia się metody wykorzystujące iniektory organiczne – silikonowe w rozpuszczalnikach organicznych bądź wodnych – oraz iniektory nieorganiczne, jak metoda iniekcji krystalicznej), metody o mieszanych iniektach organiczno-nieorganicznych, technologie osuszania posilkujące się zwiększonym ciśnieniem podania iniektu w odróżnieniu do metod grawitacyjnie iniektujących mury, a także metody nieposługujące się w ogóle iniektami, np. metody elektroosmotyczne, elektrofizyczne lub technologie stosujące wkładki metalowe wciskane pod ciśnieniem w mury (pismo Pana Wojciecha Nawrota z dnia 5 listopada 2003 r., s. 2-3).

Powyższe informacje znajdują potwierdzenie w znajdujących się w aktach niniejszego postępowania publikacjach na temat osuszania obiektów (załączniki do pisma Pana Wojciecha Nawrota z dnia 5 października 2003 r.).

Wobec powyższych okoliczności należy stwierdzić, że dysponowanie przez przedsiębiorców wykonujących prace osuszeniowe technologią iniekcji krystalicznej autorstwa Pana Wojciecha Nawrota nie jest bez wątpienia niezbędne do prowadzenia działalności na tym rynku. Istnieją bowiem realne substytuty dla tej technologii.

III.

Zdaniem Prezesa Urzędu, również podnoszony przez Wnioskodawcę zarzut stosowania przez Pana Wojciecha Nawrota praktyk ograniczających konkurencję poprzez uzależnianie sprzedaży środka iniekcyjnego „Aktywator” od dostarczenia danych stanowiących, według Wnioskodawcy, jego tajemnicę handlową, odnośnie miejsc wykonania prac osuszeniowych prowadzonych metodą iniekcji krystalicznej, należy oceniać w kontekście istniejącego

między stronami sporu co do obowiązywania licencji na wykorzystywanie technologii iniekcji krystalicznej oraz związanej z tym odmowy Pana Wojciecha Nawrota dostarczania Wnioskodawcy środka iniekcyjnego „Aktywator”.

Z wyjaśnień Pana Wojciech Nawrota wynika, że egzekwowanie od Wnioskodawcy udzielenia ww. informacji zbiegło się w czasie z podejrzeniem naruszenia przez Wnioskodawcę wiążących go zobowiązań umownych, wskutek nieupoważnionej sprzedaży środka iniekcyjnego „Aktywator” osobom trzecim. Takie domniemane działanie Wnioskodawcy mogło niewątpliwie rodzić obawę Pana Wojciech Nawrota co do możliwości udostępnieniem opatentowanej przez niego technologii iniekcji krystalicznej osobom nieupoważnionym do jej stosowania przez autora patentu (pismo Pana Wojciecha Nawrota z dnia 5 listopada 2003 r.).

Jak wykazał Pan Wojciech Nawrot, konieczność pozyskiwania ww. informacji odnośnie prac osuszeniowych wykonywanych na terenie Polski wynika z rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie aprobat i kryteriów technicznych oraz jednostkowego stosowania wyrobów budowlanych. W związku z obowiązkami wynikającymi z ww. rozporządzenia, Pan Wojciech Nawrot wymagał udostępniania danych odnośnie miejsc wykonania prac osuszeniowych prowadzonych metodą iniekcji krystalicznej od wszystkich swoich licencjobiorców prowadzących działalność na terenie Polski. (pismo Pana Wojciecha Nawrota do Wnioskodawcy z dnia 7 czerwca 2003 r. – załącznik do pisma Wnioskodawcy z dnia 11 czerwca 2003 r.).

Wnioskodawca kwestionował prawdziwość powyższych twierdzeń Pana Wojciecha Nawrota opierając się jednakże wyłącznie na uzyskanych zdobytych drogą telefoniczną informacjach z anonimowego źródła. Według Wnioskodawcy z wypowiedzi jego informatorów wynika, że Pan Wojciech Nawrot nigdy nie wymagał żadnych informacji dotyczących prac osuszeniowych zarówno na terenie Polski jak i na terenie Niemiec (pismo Wnioskodawcy z dnia 30 grudnia 2003 r.).

Wiarygodności oświadczeń Wnioskodawcy w tym względzie przeczą jednak informacje uzyskane od Pana Wojciecha Nawrota, które znajdują również potwierdzenie w treści publikacji Warszawskiego Centrum Postępu Techniczno-Organizacyjnego Budownictwa WACETOB w Warszawie pt.: *Ceny, normowanie i kosztorysowanie robót budowlanych. Zeszyt 10*” (załącznik nr 2 do pisma Pana Wojciecha Nawrota z dnia 6 stycznia 2004 r., s. 49), a także pośrednio w informacjach publikowanych na stronie internetowej prowadzonego przez niego Zakładu Osuszania Budowli „Aktywator” (<http://www.aktywator.pl/zasada.html>) oraz w wydanej przez Pana Wojciech Nawrota broszurze pt. „Iniekcja Krystaliczna” (załącznik nr 6 do pisma Wnioskodawcy z dnia 26 lipca 2003 r.). Z informacji zamieszczonych na stronie internetowej Zakładu Osuszania Budowli „Aktywator” wynika, iż wchodzący w skład mieszanki iniekcyjnej, używanej przy osuszaniu obiektów, „aktywator krzemianowy, składający się z polimorficznych form krzemianu i polikrzemianu, nie występuje w wolnym obrocie towarowym i nie można go otrzymać kupując jego składniki w handlu. Aktywator do mieszaniny iniekcyjnej przygotowuje wyłącznie autor patentu iniekcji krystalicznej i dostarcza go wyłącznie licencjobiorcom technologii, po uprzednim zamówieniu, w ilościach potrzebnych do wykonania zadania. Skład samego aktywatora jest uzależniony od rodzaju materiału osuszanego muru oraz jego zasolenia i zawilgocenia. Na tej podstawie przygotowany jest aktywator mający aprobatę materiałową licencjodawcy” (<http://www.aktywator.pl/zasada.html>).

Prawdziwość twierdzeń Pana Wojciecha Nawrota potwierdza treść przekazanych przez niego „Oświadczeń o zgodności wyrobu – aktywatora z indywidualną dokumentacją”. Ww. dokumenty, wydawane przez Pana Wojciecha licencjobiorcom, zawierają dane odnośnie adresu obiektów, w których przeznaczony jest sprzedawany im środek

iniekcyjny „Aktywator” (załącznik nr 5 do pisma Pana Wojciecha Nawrota z dnia 5 października 2003 r.).

Powyższe okoliczności potwierdzają, iż Pan Wojciech Nawrot żądał, wynikających z przepisów prawa, informacji odnośnie miejsca wykorzystania środka iniekcyjnego nie tylko od Wnioskodawcy, ale również od innych swoich kontrahentów, prowadzących prace osuszeniowe w obiektach zlokalizowanych na terenie Polski.

IV.

Oceniając niniejsza sprawę Prezes Urzędu wziął również pod uwagę, iż zgodnie z art. 1 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, reguluje ona zasady i tryb przeciwdziałania praktykom ograniczającym konkurencję, jeżeli te praktyki wywołują lub mogą wywoływać skutki na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Tym samym może być ona stosowana do wszelkich działań przedsiębiorców, które wywołują lub mogą wywoływać skutek na terenie Polski. Nie wyklucza to wprawdzie podejmowania przez Prezesa Urzędu działań w stosunku do praktyk zlokalizowanych za granicą tylko wówczas, gdy wywołują one lub mogą wywoływać antykonkurencyjne skutki w Polsce.

Tymczasem Wnioskodawca zarzucił Panu Wojciechowi Nawrotowi naruszenie zakazów określonych w art. 5 i 8 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów wskutek wydania oświadczenia o cofnięciu Wnioskodawcy licencji na stosowanie opatentowanej przez niego technologii osuszania oraz oświadczenia, iż utworzona przez Wnioskodawcę spółka Eco Kristall GmbH z siedzibą w Eberswalde (Niemcy) działa bezprawnie – co w ocenie Wnioskodawcy umożliwiło złożenie pozwu przeciwko tej spółce i spowodowało ograniczenie jej dostępu do rynku (pismo Wnioskodawcy z dnia 7 czerwca 2003 r.).

Opisane wyżej działania Pana Wojciecha Nawrota, kwestionowane przez Wnioskodawcę jako praktyki ograniczające konkurencję, miały miejsce i mogą wywierać skutek wyłącznie na terenie Niemiec.

Brak jest zatem podstaw do wszczęcia, w powyższym zakresie, postępowania antymonopolowego przeciwko Panu Wojciechowi Nawrotowi.

V.

Wniosek o wszczęcie postępowania antymonopolowego przeciwko Panu Wojciechowi Nawrotowi dotyczył również uznania za praktyki ograniczające konkurencję, określone w art. 5 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, działania pana Wojciecha Nawrota, polegające na **(a)** odmowie sprzedaży środka iniekcyjnego „Aktywator”, **(b)** wydaniu oświadczenia o cofnięciu Wnioskodawcy licencji na stosowanie opatentowanej przez niego technologii osuszania; **(c)** wydaniu oświadczenia, iż utworzona przez Wnioskodawcę spółka Eco Kristall GmbH z siedzibą w Eberswalde (Niemcy) działa bezprawnie – co w ocenie Wnioskodawcy umożliwiło złożenie pozwu przeciwko tej spółce i spowodowało ograniczenie jej dostępu do rynku (por.: pismo Wnioskodawcy z dnia 7 czerwca 2003 r.). W uzupełnieniu Wnioskodawca stwierdził, iż Pan Wojciech Nawroty działał w powyższym zakresie w porozumieniu z Panem Przemysławem Nazarczukiem, zarządzającym spółką F.I.T. (pismo Wnioskodawcy z dnia 26 lipca 2003 r., s. 4-6).

Wobec powyższego należy zauważyć, iż praktyki ograniczające konkurencję, określone w art. 5 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów mają charakter kolektywny. Istotą praktyk z art. 5 niniejszej ustawy jest więc uzgodnione działanie co najmniej dwóch przedsiębiorców, które w intencji tych przedsiębiorców ma skutkować bądź skutkuje zniekształceniem warunków konkurencji na niekorzyść pozostałych uczestników gry rynkowej. Ich sprawcą nie może być jeden przedsiębiorca.

Tymczasem kwestionowane przez Wnioskodawcę działania Pana Wojciecha Nawrota, które polegały na wydaniu oświadczeń o cofnięciu Wnioskodawcy licencji na stosowanie

opatentowanej przez niego technologii osuszania oraz o bezprawności działania spółka Eco Kristall, miało niewątpliwie charakter indywidualny i tym samym nie może być oceniane w aspekcie naruszenia art. 5 ww. ustawy. Z samej treści wniosku o wszczęcie postępowania antymonopolowego wyraźnie wynika, iż również fakt odmowy środka iniekcyjnego „Aktywator” może być rozpatrywane jako działanie pojedynczego przedsiębiorcy – Pana Wojciecha Nawrota.

Wszystkie ww. działania Pana Wojciecha Nawrota miały zatem niewątpliwie ze swej istoty charakter i n d y w i d u a l n y – tym samym nie mogą być oceniane w aspekcie naruszenia art. 5 ww. ustawy (pismo UOKiK z dnia 16 lipca 2003 r.).

Według Prezesa Urzędu opisane działania Pana Wojciecha Nawrota mogą być rozpatrywane jedynie w aspekcie przepisów o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, określonych w ustawie z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu czynów nieuczciwej konkurencji (tekst jedn.: Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.), której zadaniem jest zapewnienie przestrzegania przez przedsiębiorców oraz inne osoby uczciwych reguł gry w działalności gospodarczej dla zapobieżenia zafałszowania konkurencji. Wydanie przez Pana Wojciecha Nawrota oświadczenia o bezprawności działania spółki Eco Kristall, które w opinii Wnioskodawcy jest sprzeczne z prawdą, może być oceniane w aspekcie naruszenia art. 14 ust. 1 tej ustawy, zgodnie z którym czynem nieuczciwej konkurencji jest rozpowszechnianie nieprawdziwych lub wprowadzających w błąd wiadomości o swoim lub innym przedsiębiorcy albo przedsiębiorstwie, w celu przysporzenia korzyści lub wyrządzenia szkody. Stosownie do art. 14 ust. 2 ww. ustawy, wiadomościami, o których mowa w ust. 1, są nieprawdziwe lub wprowadzające w błąd informacje, w szczególności o: (1) osobach kierujących przedsiębiorstwem, (2) wytwarzanych towarach lub świadczonych usługach, (3) stosowanych cenach, (4) sytuacji gospodarczej lub prawnej.

Przewidziana przez powoływaną ustawę ochrona przedsiębiorców przed skutkami czynów nieuczciwej konkurencji następuje w trybie przewidzianym dla roszczeń cywilnoprawnych, na drodze postępowania przed sądami powszechnymi. Prawo dochodzenia roszczeń przed sądem przysługuje każdemu przedsiębiorcy, którego interes został naruszony lub zagrożony przez czyn nieuczciwej konkurencji. Stosownie do art. 18 ust. 1 ww. ustawy, w razie dokonania czynu nieuczciwej konkurencji przedsiębiorca, którego interes został zagrożony lub naruszony, może żądać: (1) zaniechania niedozwolonych działań, (2) usunięcia skutków niedozwolonych działań, (3) złożenia jednokrotnego lub wielokrotnego oświadczenia odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie, (4) naprawienia wyrządzonej szkody, na zasadach ogólnych, (5) wydania bezpodstawnie uzyskanych korzyści, na zasadach ogólnych, (6) zasądzenia odpowiedniej sumy pieniężnej na określony cel społeczny związany ze wspieraniem kultury polskiej lub ochroną dziedzictwa narodowego – jeżeli czyn nieuczciwej konkurencji był zawiniony.

Wykorzystując cywilnoprawne środki dochodzenia roszczeń, ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji stwarza więc przedsiębiorcom możliwość efektywnego dochodzenia swoich praw i obronę interesów przed nieuczciwą konkurencją.

Zgodnie z art. 85 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, odmówić wszczęcia postępowania antymonopolowego, jeżeli w sposób oczywisty z zawartych we wniosku oraz posiadanych przez Prezesa Urzędu informacji wynika, że nie naruszono zakazu określonego w art. 5, w zakresie niewyłączonym na podstawie art. 6 i 7, lub zakazu określonego w art. 8.

Z zawartych we wniosku oraz posiadanych przez Prezesa Urzędu informacji wynika, że nie naruszono zakazów określonych w art. 5 i 8 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W związku z tym należało odmówić wszczęcia, na wniosek Pana Stanisława Osieckiego, postępowania antymonopolowego w niniejszej sprawie.

Mając powyższe na względzie, orzeczono jak w sentencji.

Stosownie do treści art. 78 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem niniejszej Delegatury.

Otrzymuje:

Pan
Stanisław Osiecki
Zakład Usług Wielobranżowych
ul. Prószkowska 27/27
45-759 Opole